

Kulturhistorisk värdering prästgården 1:90

Byggnadsantikvarisk utredning

Prästgården 1:90
Skinnskattebergs Kommun
Västmanlands län
Västmanland

Sara Bäckman och Jennie Björklund

Stiftelsen
Kulturmiljövård

Kulturhistorisk värdering Prästgården 1:90

Byggnadsantikvarisk utredning

Prästgården 1:90
Skinnskattebergs kommun
Västmanlands län
Västmanland

Sara Bäckman och Jennie Björklund

Stiftelsen Kulturmiljövård

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora Gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2023

Omslag:

Alla fotografier i rapporten är tagna av Sara Bäckman och Jennie Björklund, Stiftelsen Kulturmiljövård, om
inget annat anges.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande xxx (alt: MS2012/02954).

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	1
Objekt.....	1
Metod.....	1
Befintliga ställningstaganden.....	2
Plan och bygglagen.....	2
Gällande detaljplan.....	2
Kulturmiljöprogram.....	2
Skinskattebergs centrum	2
Bostadshus Prästgården 1:90	3
Kulturhistorisk värdering.....	4
Sammanfattning och rekommendationer.....	4
Historik.....	5
Skinskatteberg.....	5
Bostadshuset Prästgården 1:90.....	6
Förrådslänga	7
Trädgård.....	7
Den ofärdiga kanalen	7
Byggnadsbeskrivning.....	8
Exteriör.....	8
Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:	8
Bilder exteriör.....	8
Interiör.....	11
Våning 1	11
Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:	11
Bilder våning 1	11
Våning 2	14
Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:	14
Bilder våning 2	14
Källarvåning/plan 0.....	17
Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:	17
Bilder källarvåning	17
Vindsvåning/plan 3.....	1
Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:	1
REFERENSER	1
Kart- och arkivmaterial.....	1
Litteratur	1
Informanter	1
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	1

Bakgrund

Skinnskattebergs kommun, Angelique Nyström, förvaltningschef Miljö och Bygg, kontaktade Stiftelsen Kulturmiljövård med önskemål om att ta fram en utredning av kulturhistoriska värden på fastigheten Prästgården 1:90 i Skinnskattebergs centrum. Området ingår i ett kommande detaljplanarbete där byggnaden föreslås ersättas med radhus. Den aktuella byggnaden på platsen har i tidigare kunskapsunderlag, kulturmiljöinventering för Skinnskattebergs kommun, bedömts vara en särskilt kulturhistorisk värdefull byggnad. I samrådsyttrande (dnr 402-6027-2022) anser Länsstyrelsen i Västmanlands län att byggnaden bör bevaras och förses med skydd i planbestämmelser. Byggnadsantikvarierna Jennie Björklund och Sara Bäckman, Stiftelsen Kulturmiljövård, besökte den 16 mars 2023 byggnaden och området.

Objekt

Den aktuella byggnaden ligger i Skinnskattebergs tätort i den nordvästra delen av Västmanlands län. Byggnaden är placerad längs med Centralvägen strax söder om Skinnskattebergs stationshus.

Metod

Platsbesök gjordes på fastigheten och i bostadshuset. Byggnad och tomt dokumenterades i bild och anteckningar togs i fält. Två informanter har bidragit med information. Bosse Remsu bor granne med fastigheten och bidrog med iakttagelser och minnen av platsen. Informanten Ola Andersson flyttade in i byggnaden som barn 1958 och övertog senare ägandet från sina föräldrar. Han bodde i byggnaden fram till 2000-talet.

Skinnskattebergs bygglovsarkiv liksom Västmanlands läns museum har besökts. Dock var informationen mycket begränsad i arkiven. Det kommunala kulturmiljöprogrammet för Skinnskattebergs kommun har bidragit med historik och bakgrund.

Figur 1 Karta över Skinnskatteberg. Platsen för det aktuella huset är markerad med röd ring. Karta från lantmäteriet i skala 1:10 000

Befintliga ställningstaganden

Plan och bygglagen

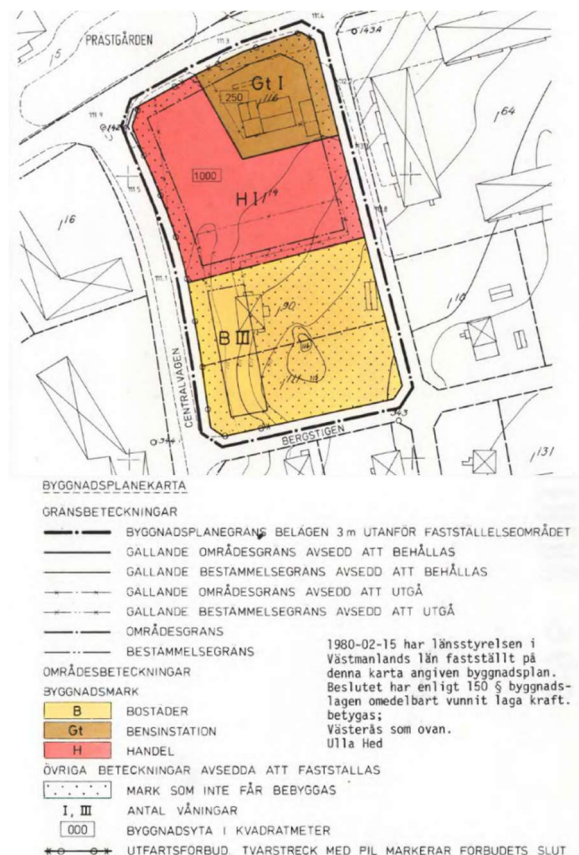
Enligt PBL kap. 8 § 13 (förvanskingsförbud) får en byggnad som är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte förvanskas.

Enligt PBL kap. 8 § 14 (anpassat underhåll) ska ett byggnadsverk hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaper som avses i 4 § i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt. Om byggnadsverket är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, ska det underhållas så att de särskilda värdena bevaras.

Enligt PBL kap. 8 § 17 (varsamhetskrav vid förändring) ska ändringar och tillägg av byggnader utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. Kravet gäller alla byggnader och vid alla ändringar, såväl vid tillbyggnad som vid ombyggnad och övriga ändringar. Det gäller såväl invändigt som utvändigt och oberoende av om en åtgärd är bygglovs- eller anmälningspliktig eller inte. Varsamhetskravet gäller också vid flyttning av byggnad. Varsamhetskravet gäller även vid ändring och flyttning av sådana anläggningar som kräver bygglov.

Gällande detaljplan

Gällande detaljplan, PL 50 antogs 1980. Den togs fram i och med planering på att exploatera marken i centrum. Den södra delen av planen genomfördes aldrig. Med B betecknat område får endast användas för bostadsändamål. Eventuellt även lokaler för handel och hantverk. Byggnaden får uppföras i högt 3 våningar, max 10 m. Övrig mark på fastigheterna får inte bebyggas. Utfart får inte ske mot Centralvägen.

Figur 2 Gällande detaljplan för fastigheterna. Bilden är ett montage.

Kulturmiljöprogram

Bostadshuset på Prästgården 1:90 är värderat som en särskilt kulturhistoriskt värdefull byggnad. Den ligger inom ett särskilt kulturhistoriskt värdefullt bebyggelseområde; Skinnskatteberg centrum. Värderingen bygger på byggnadsinventeringar som gjordes i ett samarbetsprojekt mellan Länsstyrelsen i Västmanlands län, Västmanlands läns museum och Skinnskattebergs kommun. Värderingarna är samlade i ett kommunalt kulturmiljöprogram som är antaget av kommunstyrelsen 2022.

Skinnskattebergs centrum

Skinnskattebergs moderna centrum från 1950–1960-talen utgör en viktig och tydlig årsring i tätortens historia. Utmärkande byggnader är till exempel flerbostadshusen från 1960-talet invid torget. Byggnaderna har en säregen utformning med skifferklädda tak. Byggnaden närmast torget har butiker i bottenvåningen. Flerbostadshusen i tre våningar på Klockarberget från 1950-talet vittnar om en tid då Skinnskatteberg var på frammarsch med en stor och betydande boardfabrik och befolkningsväxt. Med uppförandet av skola, butiker och andra samhällsviktiga funktioner fullbordades

den gradvisa flytten av tätortens centrum från bruket och kyrkan i väster till järnvägsstationen och boardfabriken i öster. Stationshuset i Skinnskatteberg är byggnadsminnesförklarat.

Bostadshus Prästgården 1:90

- Byggnaden är välbevarad med avseende på byggnadsvolym och proportioner och till viss del material.
- Bostadshuset berättar om tiden innan centrumbebyggelsen etablerades i Skinnskattebergs centrum och då området bestod av enstaka villor från sekelskiftet 1900.
- Bostadshuset är även ett av få välbevarade exempel på dessa villor och berättar också om tidens stilideal.

Kulturhistorisk värdering

Stiftelsen Kulturmiljövård bedömer att den aktuella byggnaden är särskilt kulturhistoriskt värdefull enligt PBL kap 8 § 13. Stiftelsen delar därmed den bedömning som Västmanlands läns museum gjort i samband med kulturmiljöunderlaget för Skinnskattebergs kommun.

- Bostadshuset berättar om tiden innan centrumbebyggelsen etablerades i Skinnskattebergs centrum då området bestod av enstaka villor från sekelskiftet 1900 och framåt ett par decennier. Bostadshuset är ett av få välbevarade exempel på dessa villor. Ytterligare tre villor finns inom det område som utgör det kulturhistoriskt värdefulla området Skinnskattebergs centrum. Av dessa är endast ett bostadshus - utöver det aktuella bostadshuset på Prästgården 1:90 - bedömts vara särskilt kulturhistoriskt värdefullt.
- Byggnaden är välbevarad med avseende på byggnadsvolym och proportioner.
- Byggnaden är välbevarad till viss del avseende material. Detta avser den reveterade fasaden med spritputs på reveteringsmatta av vass, grunden av slagsten från något av de lokala bruken, äldre fönsterbågar och halvmåne-/lunettfönster, ytterdörr i källare, balkongdörr och garageport, rester efter tidig färgsättning, hallens väggpaneler, trappa med ledare, garderober och förråd med äldre ytskikt, spegeldörrar med handtag.
- Byggnaden är en god representant för 1920-talets villaarkitektur genom dess volym och symmetri, brutna sadeltak, putsad fasad med släta hörn, fönsteromfattningar, markerat mittparti och halvmåne-/lunettfönster. Byggnaden uppfördes även som en flerbostadsvilla – vilket var en byggnadsstil som dök upp under 1920-talet som en blandning av villa med egen tomt och flerbostadshuset.

Sammanfattning och rekommendationer

Stiftelsen Kulturmiljövård anser att byggnaden bör bevaras i enlighet med Länsstyrelsen i Västmanlands bedömning i sitt samrådsyttrande.

Byggnadens underhåll bör anpassas så att de särskilda värdena bevaras i enlighet med PBL kap 8 § 14. Ändringar och tillägg av byggnaden ska utföras varsamt så att hänsyn tas till byggnadens karaktärsdrag samt tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. Detta skall gälla invändigt såväl som utvändigt. För att en åtgärd ska anses vara varsam bör den respektera byggnadens karaktär avseende proportioner, form och volym, materialval och utförande, färgsättning samt detaljomsorg och detaljeringsnivå. Den bör också ta till vara detaljer som är väsentliga för byggnadens karaktär (BFS 2016:6).

En oberoende besiktningsman bör anlitas för att bedöma byggnadens status gällande fuktskador.

Historik

Skinnskatteberg

Skinnskatteberg ligger på den smala landremsan mellan sjöarna Övre och Nedre Vättern i västra delen av Västmanlands län. Området har en lång historia som bruks- och industriort. Vid ån Hedströmmen som rinner mellan sjöarna anlades redan under 1600-talet verksamhet kopplad till bergsbruk. Järnbruken utvecklades särskilt under 1700- och 1800-talen. Fredrik Gyllenborg (1698–1759) sägs ha grundat Skinnskattebergs bruk på 1700-talet genom att förena de olika industrierna, men hans projekt var kostsamma och han tvingades ge upp driften 1759 och därefter tog Riksbanken över. Ett av Gyllenborgs projekt var att gräva en kanal med sluss mellan Övre och Nedre Vättern. Kanalbyggandet tog sin början under 1400-talet. Andra samtida kanalprojekt med Gyllenborgs var Polhems stockholmsluss 1744–1753. Den stora svenska kanalepoken skedde under 1780-talet med byggandet av bland annat Strömsholms kanal. Gyllenborgs kanal blev dock aldrig färdigställd på grund av att berggrunden låg i vägen för kunna ta sig fram hela vägen.

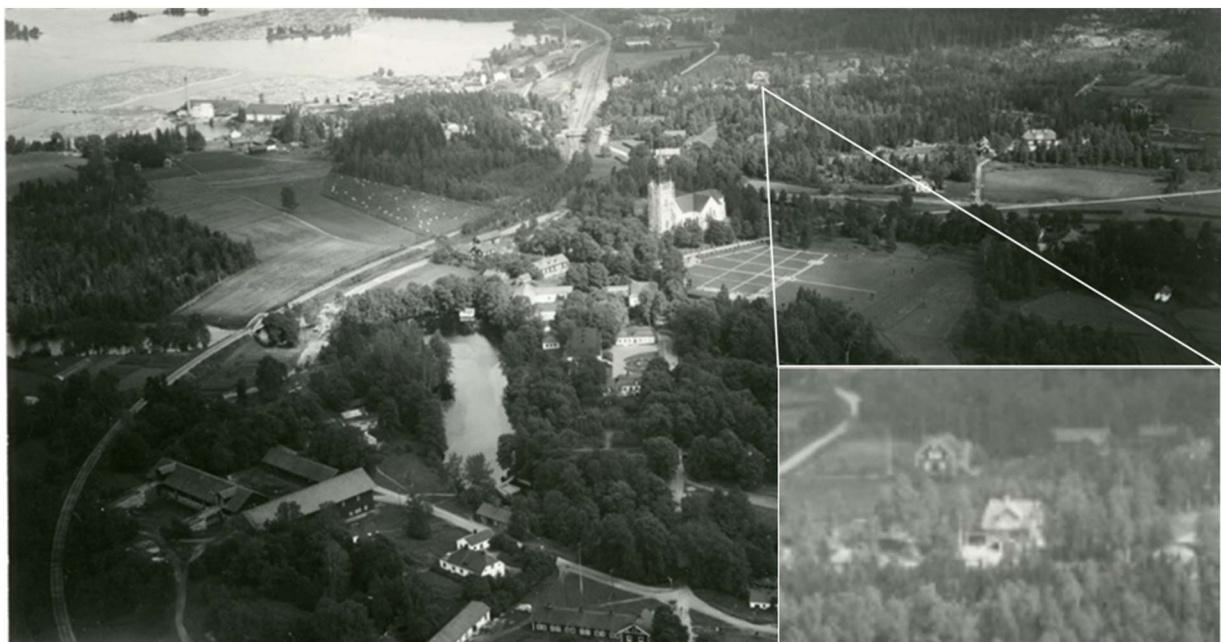
Skinnskattebergs herrgård uppfördes under 1700-talets senare del av dåvarande ägare till Skinnskattebergs bruk Wilhelm Hising. Hising hade tagit över verksamheten efter Riksbanken och det dröjde inte lång tid innan han fick det att fungera

bra igen. Järnbruket vid Skinnskattebergs bruk bedrevs fram till 1909. Herrgården med kringliggande bebyggelse och mark är idag statligt byggnadsminne där Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) driver Skogsmästarskolan sen 1977, men utbildningen har funnits i byggnaden sedan 1945.

Skinnskattebergs stenkyrka byggdes 1866 och ersatte en äldre kyrkobyggnad från 1500-talet.

Järnvägen mellan Köping och Uttersberg stod klar 1866 och fick stor betydelse för traktens järntransporter. Elva år senare påbörjade Riddarhyttebolaget en förlängning av järnvägen upp till Riddarhyttan. De båda järnvägssträckorna fick namnet Köping–Uttersberg–Riddarhyttans Järnväg (KURJ). Denna järnväg var i bruk fram till 1967 och spåren revs därefter. Järnvägsstationen byggdes år 1900 efter ritningar av arkitekten Folke Zettervall. Den är skyddad som byggnadsminne.

Skinnskatteberg var i början av 1900-talet glesbebyggt och den nuvarande tätorten bestod till stora delar av åkermark och enstaka hus och gårdar. I samband med att järnvägsstationen tillkom kring år 1900 skedde en förflyttning av centrum som under 1900-talets andra hälft har dragit sig österut. Norr om spåren fanns en träfiberfabrik. Den började sin verksamhet under slutet av 1940-talet och blev den största i Europa på sin tid. Träindustrins stora behov av arbetskraft ledde till en kraftig befolkningsökning. Mellan åren 1935 och 1956 närapå tredubblades befolkningen på orten

Figur 3 Flygbild från 1928 över Skinnskattebergs bruk och kyrka. Det aktuella bostadshuset är inklippt i förstöringsruta.
Bildkälla: Västmanlands läns museum, Vlm-E-5795

och Skinnskattebergs samhälle fick en mer stadsmässig form.

Bostadshuset Prästgården 1:90

Bostadshuset uppfördes 1926 av en byggnadsfirma som hette eller kallades för *Bröderna*¹. Byggnaden innefattade på bottenvåningen ursprungligen en bostad i den södra delen, samt en butikslokal i norra rummet med separat ingång från en betongtrappa på norra gaveln. Under en period inrymde lokalen en speceributik, *Hakonbolaget*, som senare blev Ica. Under en period ska det ha varit fotobutik i lokalerna. En trappa upp fanns två lägenheter om vardera 1 rum med kök mot gavlarna. Trappa och trapphall var gemensam. Duschutrymme och toalett fanns i källaren. Ett utedass fanns i förrådsbyggnaden.

Det som i denna rapport definieras som tomt består av två fastigheter, Prästgården 1:90 och Prästgården 1:111. Den södra fastigheten – Prästgården 1:111 - har aldrig varit bebyggd. En av de tidigare ägarna till norra fastigheten var Herr Lindberg. Den södra ägdes av Fru Lindberg. 1958 såldes paret Lindberg fastigheten till Stig Anderson med familj. Släktingar till familjen Andersson flyttade in de två lägenheterna en trappa upp i huset. Sonen Ola Andersson tog senare över fastigheten fram till 2000-talet. Därefter såldes byggnaden till privatpersoner som ägde det kortare perioder. Idag ägs fastigheten av kommunen.

Figur 5 Bostadshuset med entré mot öster 2023.

Figur 4 Flygbild från 1932 över boardfabriken med stationshuset och bostadshuset i bakgrunden. På norra gaveln syns trappan in till butikslokalen. Grunden var målad ljus lite övriga fasader. Bildkälla: Västmanlands läns museum, Vlm-E-5799.

Förrådslänga

I östra delen av tomten står en förrådslänga med rödmålad panel och sinuskorrugerad plåt på taket. Den är troligen uppförd i samband med bostadshuset 1928. Taket är täckt med sinuskorrugerad plåt och byggnaden står på plintar av betong eller slaggtegel. Det tidigare utedasset på byggnadens norra gavel är rivet. Byggnaden har 4 fack/rum där ett används som vedförråd. Ett användes tidigare som förvaring av oljetank. Stig Andersson drev åkeri och installerade laddstolpar för motorvärmare utanför förrådsbyggnaden. Den södra delen har fungerat som hönsbushus och senare verkstad. Ytan framför uthuset var asfalterad och infart till tomten fanns både norr och söder om förrådsbyggnaden för att underlätta för åkeriets verksamhet.

Trädgård

Tomten är kuperad med en höjdskillnad på 5 m. På den högsta punkten finns en plan yta som tidigare varit grusad för utemöbler. Stegstenar leder upp till platsen från bostadshuset köksingång. Stenarna döljs delvis av en välväxt tujabuske. Kring uteplatsen växer stora tujor och azaleor. Tidigare fanns flertalet björkar och tallar på tomten. Idag domineras den av en stor gran i nordöstra hörnet samt ett lövträd i södra. Flera äppelträd står söder om bostadshuset. Längs tre sidor omges tomten av en låg häck.

Figur 6 Förrådslänga med gavel åt söder.

Figur 7 Tomt och bostadshus från Centralvägen. Mellan bäck och byggnad ligger den sankade delen av trädgården som Evert Nordström benämnde "graven".

Den ofärdiga kanalen

Evert Norström jobbade som gårdskarl åt familjen Andersson. Evert kallade den sankade biten i sydvästra delen av tomten för graven. Han syftade då på *Gyllenborgs grav*¹ som nämns på sidan 4.

¹ Muntlig uppgift Ola Andersson

Byggnadsbeskrivning

Exteriör

Bostadshuset har 2 våningar med källare och delvis inredd vind.

Tak: Taket är ett brutet sadeltak täckt med röda betongpannor. Betongpannorna ersatte lertegelpannorna vid det senaste bytet av takmaterialet på 1980-talet. Takfoten är inklädd med vitmålad pärlspont.

Stomme: Restimmerkonstruktion.

Fasad: Den vita putsen sitter på en vassmatta. Delar är förstärkta med hönsnät. Hörn och fönsterfoder är slätputsade.

Grund: Storslaggtegel i grön kulör. Cement har senare gjutits utanpå grunden och målats i grön kulör och senare delvis övermålats i en mörkare kulör. Äldre runda ventilationsgaller i gjutjärn sitter i grunden. Det är oklart om slaggstenensgrunden varit synlig.

Fönster: Fönstren på vån 1 och 2 är bytta till modernare aluminiumfönster med lös spröjs och fönsterfoder av ohyvlade bräder i vit kulör. Vindsfönstren är halvmåneformande, så kallade lunettfönster från 1928 målade i kulören engelsk röd. På våning 2 finns ett litet fönster till ett vindsutrymme. Fönstret i källarvåningen är från 1928 med tidstypiska hörnbeslag och visar rester efter ockragul kulör.

Dörrar/portar/entréer. Kring entrén mot öster sitter ett staket vars utseende ska vara lika det ursprungliga utseendet enligt före detta ägare. Stolpar bär upp balkongen på vån 2. Entrédörr och fönster är moderna. På fasaden sitter smal pärlspontspanel. Rester efter tidigare färgsättning med ockra och rött finns på stolparna och på lister.

Mot söder finns en köksentré med en modern dörr. Den tidigare kökstrappan är borttagen och ersatt med en uteplats med skärmtak som uppfördes 1996.

Det södra garaget fick en bredare port 1967. Det norra garaget har en äldre port samtida med källardörren. Bägge är målade i grön kulör. Dörren har underliggande färgrester av ockragult med röda foder.

Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:

- Fasad i ljus avfärgad spritputs
- Slaggstensgrund
- Garage- och källarutrymmen
- Ventilationsgaller i gjutjärn
- Källarfönster
- Takets utformning
- Byggnadens volym

Bilder exteriör

Figur 8 Fasad och entréparti mot öster.

Figur 9 Fasad och källare mot väster och Centralvägen.

Figur 10 Källarentré och garageport.

Figur 11 Fönster med rester efter ockragul linoljekulör vid källarentré.

Figur 12 Dörr med färgrester av röd och ockragul linoljefärg

Figur 13 Fasad mot norr.

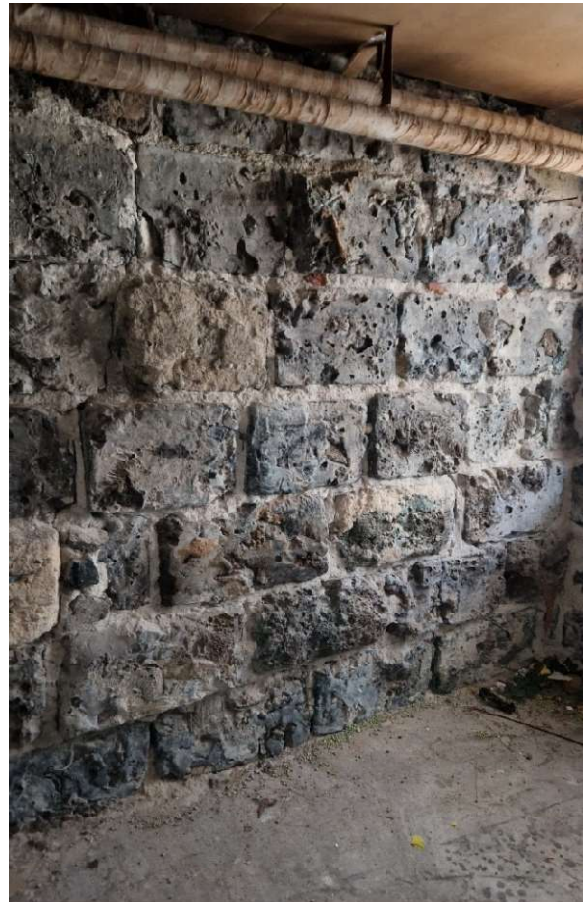
Figur 14 Fasad och inklädd takfot

Figur 15 Fasaden kring dörren är klädd med smal pärlspont.

Figur 16 Entréparti med den äldre balkongdörren och halvmånefönster på vinden.

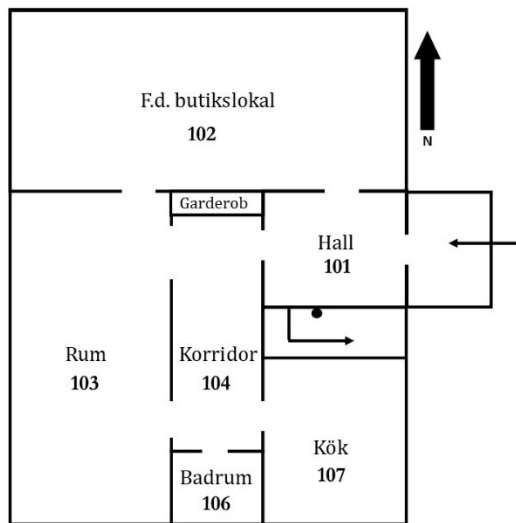
Figur 17 Grunden är murad med stora slagtegel, en restprodukt från traktens bergsbruk.

Figur 18 Köksentrén leder ut till ett altandäck under skärmtak som byggdes 1996.

Interiört

Våning 1

Figur 19 Planritning våning 1. Obs: ej skalenligt.

Entrédörren leder in i en hall - rum 101. Från hallen finns en trappa upp till övre våningen och bakom en dörr finns trappan ner till källaren. Hallen har vägghpaneler, källardörr med handtag, trappa och handledare som troligen är från uppförandetiden.

Rum 102 i norr var den tidigare butikslokalen. Rummet har en öppen spris från 1950-talet och moderna ytskikt.

I korridoren – rum 104 - finns en garderob med äldre ytskikt i ena änden och ett badrum – rum 106 - i andra änden. Från korridoren leder en skjutdörr in till rum 103. Det rummet har tidigare varit uppdelat i två rum vilket noteras genom en skarv med nivåskillnad i golvet.

Köket – rum 107 - ligger i sydöstra hörnet av våningen dit en skjutdörr leder.

Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:

- Garderobsutrymme
- Ventilationsgaller
- Trappa med handledare
- Vägghpaneler i rum 101
- Spegeldörrar inkl. handtag
- Skjutdörrsöppning
- Äldre lister och dörrfoder

Bilder våning 1

Figur 20 Äldre handledare i trappan.

Figur 21 Hallen har väggpaneler och en källardörr inkl handtag som troligen är från uppförandeåret.

Figur 24 Äldre trycke.

Figur 22 Del av rum 103 som tidigare varit två rum.

Figur 23 Del av rum 103 som tidigare varit två rum.

Figur 25 Garderob med äldre ytskikt.

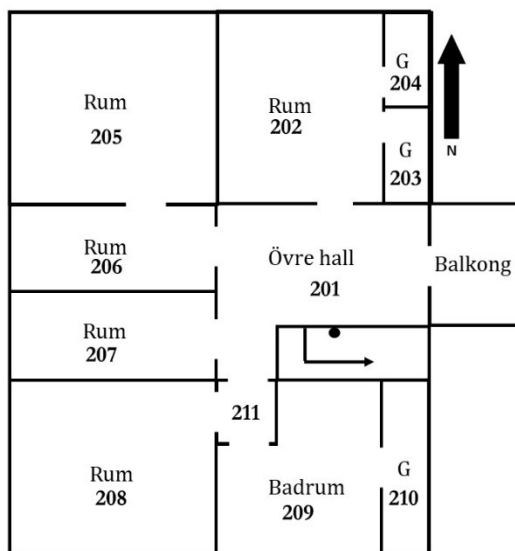

Figur 26 Ventilationsgaller.

Figur 27 Köket med köksdörr ut till altan.

Våning 2

Figur 28 Planritning våning 2. Obs: ej skalenlig.

Trappen upp till våning 2 och övre hallen – rum 201 - har samma typ av panel som hallen på vån 1 – rum 101. En äldre dörr med vattrat glas i spröjs leder ut till balkongen.

Våning två består idag av 5 rum och ett badrum. Rum 206 och 207 var tidigare ett rum. En öppning med valv är upptagen mellan rum 206 och 205.

Flera av dörrarna är äldre spegeldörrar med originalhandtag. Tak, golv och vägg ovanför panelerna har moderna ytskikt.

I nordöstra hörnet med entré från rum 202 ligger två garderober med äldre ytskikt – rum 203 och 204. I rum 205 finns två mindre garderober. Med entré från badrummet i sydöstra hörnet – rum 209 – finns ett kattvindsutrymme (rum 210). I rum 208 är garderoben borttagen.

Trappan målad i röd/brun kulör fortsätter upp till vinden. En spalje vid trappan har ersatt ett tidigare räcke.

Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:

- Balkongdörr
- Vägghpaneler i hall – rum 201
- Igenbyggt fönster i rum 203.
- Trappa med ledare
- Kattvindsutrymme inkl. fönster
- Spegeldörrar inkl. handtag
- Äldre lister och dörrfoder

Bilder våning 2

Figur 29 Trappa med ledare upp till vind.

Figur 30 Balkongdörr i hallen – rum 201.

Figur 32 Förrådsdörrar/garderobsdörrar till rum 203 och 204. Bilden tagen i rum 202 som tidigare varit kök till en av de två lägenheter som fanns på våning 2.

Figur 31 Till höger tidigare entré till lägenhet mellan rum 201 och 211. Till vänster dörr in till rum 208.

Figur 33. Rum 203 med gömt äldre fönster.

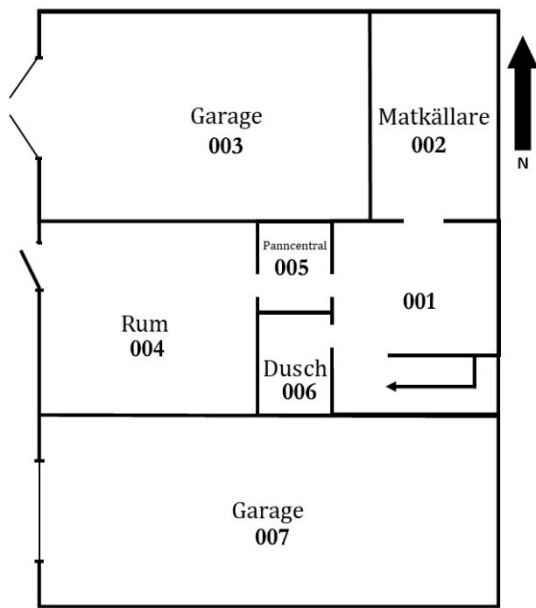

Figur 34. Rum 205 i nordväst med garderober.

Figur 35. Badrum – rum 209 – som tidigare varit kök i en av de två lägenheterna på våning 2.

Källarvåning/plan 0

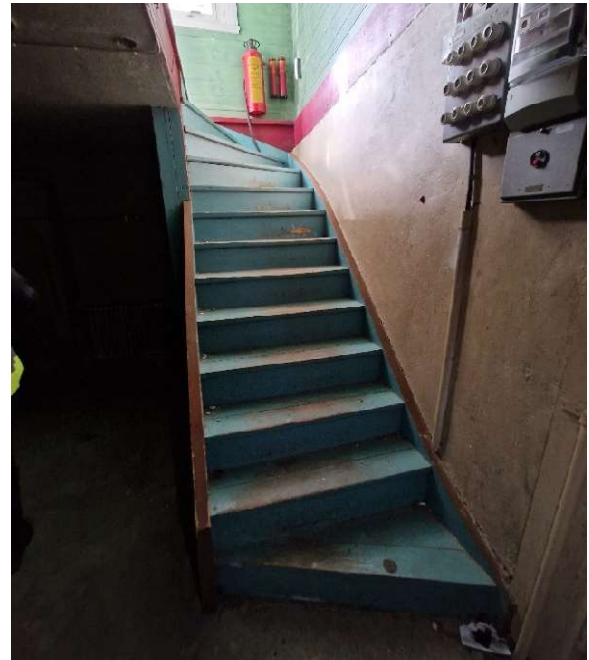
Figur 36 Planlösning källarvåning. Obs: ej skalenligt.

Källaren nås genom en trappa från hallen – rum 101. I källaren finns en matkällare – rum 002-, ett duschutrymme – rum 006-, ett f.d. pannutrymme där fjärrvärmecentralen idag sitter – rum 005 -, ett rum med fönster och en dörr ut – rum 004. Garagen – rum 003 och 007 - nås endast från utsidan. Dörrarna är enkla, gråmålade trädörrar med smideslås. Dörrposterna är röda.

Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:

- Synlig slaggsten
- Enkla bräddörrar
- Matkällare
- Trätrappa

Bilder källarvåning

Figur 37. Trappa mellan plan 1 och källarplan.

Figur 38 Rum 004 i källaren med fönster och källardörr åt Centralvägen.

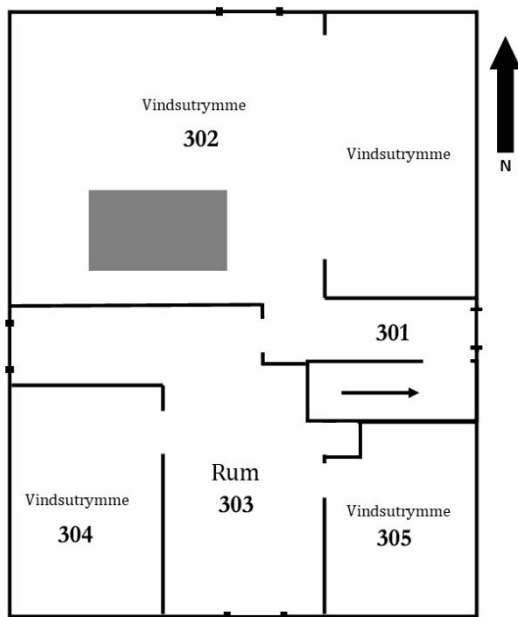

Figur 39 Norra garageutrymmet – rum 003 - med synlig slaggstensstomme.

Figur 40. Passage i källare – rum 001 - med ingång till duschutrymme – rum 006-, pannrum – rum 005 - och matkällare – rum 002.

Vindsvåning/plan 3

Figur 41 Planlösning på vindsvåningen. Obs: ej skalenligt.

Vindsvåningen är delvis inredd, delvis kallställd. På vinden finns ett inrett rum – rum 303 - med board på väggar och tak, heltäckningsmatta och ett tvättställ. Ovanför trappan – rum 301 - finns några skåp, en låda och en del av väggen klädda med board sannolikt från den lokala fabriken. Övriga utrymmen är oinredda. Ljusinsläpp finns i alla fyra väderstreck genom halvmåneformade/lunett fönster med rester efter röd linoljefärg.

Bevarandevärda karaktärsdrag & detaljer:

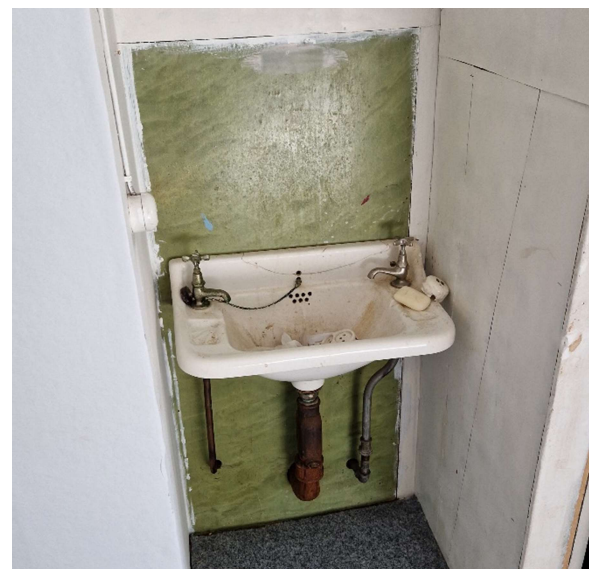
- Halvmånefönster/lunettfönster
- Boardinredning

Figur 42 Ett av de fyra halvmåneformade fönstren.

Figur 43 På vinden finns ett inrett rum.

Figur 44 I det inredda vindsrummet – rum 303 - finns ett tvättställ som pekar på att rummet varit en pigkammare. Tyvärr är också tvättstället och gamla rör orsaken till de båda vattenläckorna som drabbat byggnaden.

Figur 45 Takstolar och undertak.

Figur 47 Skåp och lådor i rum 301 klädda i board.

Figur 46 Murstocken på vinden.

REFERENSER

Kart- och arkivmaterial

Karta från lantmäteriet www.lantmateriet.se 2023-03-20

Detaljplan PL 50, Skinnskattebergs kommun

Projekt Runeberg, www.runeberg.org 2023-03-20

Sveriges lantbruksuniversitet

<https://www.slu.se/institutioner/skogsmastarskolan/studieorten1/herrgarden/herrgard---artal/> 2023-03-27

Litteratur

Thorburn, T. (red.), *Sveriges kanaler förr, nu och i framtiden*, Utg., Tumba, 1978

Modernismen i Skinnskattebergs kommun, www.modernismenivastmanland.se 2023-04-06

Informanter

Bosse, granne

Ola Andersson

Skinnskattebergs hembygdsförening

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:

KM 23033

Landskap:

Västmanland

Län:

Västmanland

Socken:

Skinnskattebergs socken

Kommun:

Skinnskatteberg kommun

Beställare:

Skinnskattebergs kontor, Angelique Nyström

Antikvarie:

Stiftelsen Kulturmiljövård

Sara Böckman,

Jennie Björklund

Pilgatan 8D

722 12 Västerås